наша
свабода
№27 ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

30 ТРАЎНЯ 2000 года АЎТОРАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

стр.5

ИХ ДУШИ УХОДЯТ НА НЕБО

Дыялогу канец?

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Сёння ў 11.00 у Палацы Рэспублікі ў Мінску Аляксандр Лукашэнка мусіць сустрэцца з удзельнікамі «грамадска-палітычнага дыялога». Магчыма, што гэтая сустрэча стане апошнім днём самаго існавання дыялога – патрэбы ў ім больш няма.

Яшчэ два тыдні таму А.Лукашэнка паведаміў беларускім і расійскім дэпутатам, што «ў нас заканчваецца дыялог з грамадска-палітычнымі сіламі, ужо ёсць ягоныя рэзультаты, якія пакладзеныя на стол кіраўніка дзяржавы для вывучэння і ўнясення прапановаў у парламент з мэтай прыняцця канкрэтных законаў. Мы прыйшлі да канструктыўнага ягонага заканчэння, і я выказаў жаданне сустрэцца з удзельнікамі гэтага дыялога».

Фота IREX/ProMedia

«Саркафаг» для дыялогу

Такім чынам, «дыялог» больш не патрэбны ўладзе. Каштоўны спектакль, разыграны для замежнікаў-дэмакратаў, не прынёс таго плёну, які чакаўся. Захад па-ранейшаму не хоча прызнаваць парламенцкія выбары, што мусяць прайсці ўвосень, справядлівымі і дэмакратычнымі. Бо сапраўднага кампрамісу паміж уладамі і апазіцыяй не было дасягнута – аб'яднаная дэмакратычная апазіцыя (БНФ, БСДП (НГ), АГП і г.д.) проста адмовілася ўдзельнічаць у гэтым шоу.

Нагадаем, што ў лістападзе мінулага года А.Лукашэнка падчас саміта краінаў АБСЕ ў Стамбуле падпісаў гэтак званую «Стамбульскую дэкларацыю». Гэтая дэкларацыя, між іншым, абавязвала яго знайсці пагадненне ў грамадстве шляхам перамоваў з апазіцыяй і правесці справядлівыя выбары.

«Перамовы» ў разуменні А.Лукашэнкі хутка пераменіліся на «дыялог». І розніца тут зусім не лінгвістычная. «Перамовы» вымагалі б пэўныя абавязкі абодвух бакоў. «Дыялог» не патрабуе нічога. «Прывітанне!»–«Здароў!». Гэта таксама дыялог – які не цягне за сабой ніякіх наступстваў.

Прадстаўнікі 96 грамадскіх арганізацыяў і 11 палітычных партыяў на працягу двух месяцаў спраўна хадзілі на «дыялог грамадска-палітычных сілаў». Цікава, што нават у «дыялогавым фармаце» гэтае дзейства не вытрымлівала ніякай крытыкі. Два месяцы дыялаганты распавядалі астатнім пра сябе, любімых.

Расійскі літаратар Вячаслаў Курыцын пісаў пра такую з'яву як «камунікатыўная фрыгіднасць». Чалавек з такім «недахопам» не можа паўнавартасна камунікаваць, весці дыялог – карацей, успрымаць новую інфармацыю. «Часта чалавек, які мае камунікатыўную фрыгіднасць, падмяняе ўласна дыялог дэманстрацыяй сябе, сваіх ведаў, навыкаў і ўменняў. Па сутнасці, гэта нічым не адрозніваецца ад паводзінаў вучонай малпы, што паказвае публіцы трукі, якім яе навучылі». У выніку атрымоўваецца не дыялог, а сумесь нашынкаваных маналогаў. ▶

Заканчэнне на стар.3

Дзяржаўныя газеты засталіся без грошай

Кірэй МАНУЙЛАЎ

Не выключана, што бліжэйшым часам могуць перастаць выходзіць шмат якія дзяржаўныя газеты. Справа ў тым, што ўжо больш тыдня, як перапыненае іх бюджэтнае фінансаванне.

Як сцвярджаюць урадавыя крыніцы, занадта багата сродкаў пайшло на травеньскія святы – а тут яшчэ спатрэбілася праводзіць новую пасяўную кампанію з-за нечаканых маразоў у траўні. Дзяржаўнае казначэйства тлумачыць, што ўсё проста: «Не стае грошай. Няма даходаў – няма расходаў».

А пакуль галоўныя рэдактары дзяржаўных выданняў абіваюць парогі міністэрства фінансаў і Дзяржкамдруку ў пошуках сродкаў, з кожным днём павялічваюцца запазычанасці за друк газетаў. Журналісты робяць нумар – і не ведаюць, ці выйдзе ён заўтра. Заробак выплачваецца толькі ў некаторых выданнях – тых, якія маюць уласны прыбытак ад рэкламы. Напрыклад, у «Народнай газеце».

Не трэба асабліва клапаціцца пра свой бюджэт «самай салíднай газеце» – «Советской Белоруссии». Яна мае ўласную крыніцу фінансавання – грошы ідуць з прэзідэнцкай адміністрацыі.

Чыноўнікі ў неафіцыйным парадку кажуць, што існуе загад: у любым выпадку мусяць выходзіць галоўныя рупары афіцыёзу – «Советская Белоруссия» і «Народная газета». А вось астатнія – як атрымаецца. ■

ГАРАЧАЯ ЛІНІЯ

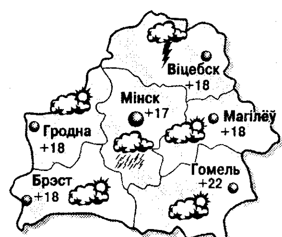
■ **Сёння палата прадстаўнікоў НС мусіць разгледзець праект закона «Аб зброі».** Гэты дакумент, уніфікаваны з аналагічным законам Расіі, устанаўлівае парадак абароту зброі, боепрыпасаў і іх кантролю на тэрыторыі Беларусі. Варта зазначыць, што гэта будзе ўжо трэцяя спроба прыняць дадзены законапраект. Першыя два варыянты дакумента дэпутаты адхілілі яшчэ на стадыі разгляду праекта закона ў першым чытанні.

■ **У мінулыя выхадныя невядомыя абрабавалі офіс грамадскага аб'яднання «Цэнтр па правах чалавека», які месціцца на першым паверсе жылога дома па вуліцы Кнорына ў Мінску, насупраць кінатэатра «Партызан».** Па словах адвакаткі Веры Страмкоўскай, абрабаванне адбылося ў адзін з выхадных дзён, калі супрацоўнікаў цэнтра не было на рабочым месцы. Злачынцы пранiклі ў памяшканне праз акно, выпiлiўшы краты. З офіса скрадзеныя камп'ютэры, ксеракс, дакументы на некаторую тэхніку, праваабарончая літаратура на рускай мове, электрачайнік і 800 рублёў. Што яшчэ знікла, цяпер удакладняецца. У офісе працуюць супрацоўнікі Першамайскага РУУС Мінска. Варта сказаць, што абрабаванне офісаў праваабарончых арганізацыяў апошнім часам набывае характар тэндэнцыі. Летась у снежні быў абрабаваны офіс Беларускага Хельсінкскага камітэта, 20 траўня 2000 года – офіс праваабарончай арганізацыі «Прававая дапамога насельніцтву».

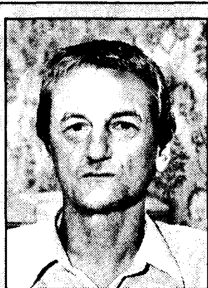
■ **У Японіі тэрмінова адключаны адзін з ядзерных рэактараў на найбуйнейшай у краіне атамнай электрастанцыі «Касівадзакі».** Гэта прэфектура Ніігата на ўзбярэжжы Японскага мора. Як паведамляюць замежныя сродкі масавай інфармацыі, у сістэме ахаладжання рэактара быў адзначаны падвышаны ўзровень радыяцыі. Мясцовыя ўлады заяўляюць, што ўцечкі замежы станцыі не адбылося.

■ **У Польшчы – самы сур'ёзны ўрадавы крызіс пачынаючы з 1997 года. Кааліцыйны кабінет міністраў пакінулі ўчора ледзь не ўсе асноўныя міністры – фінансаў, абароны, замежных справаў, юстыцыі і транспарту.** Усе яны ўваходзяць у правячую «Унію Вольнасці», а міністр фінансаў і віцэ-прэм'ер урада Лешак Бальцаровіч ачольвае яе. Такім чынам міністры выказалі нязгоду з сур'ёзнымі рознагалоссямі ва ўрадзе.

НАДВОР'Е

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»
970

Трэба ліць люмініў!

Аляксандр ДУБРАВІН

Засядае праўленне калгаса. Справаздачу робіць старшыня:

— Летась у нашай гаспадарцы шмат чаго накошана, надоена, наарана і набаранавана. Атрыманы пераходны Чырвоны Сцяг. Але ўся скаціна здохла, салому згнаілі, камбікармы пакралі, трактары прапілі, сеялкі-веялкі папсавалі, бульбу забыліся пасадзіць. Што будзем рабіць, каб і ў гэтым годзе атрымаць Чырвоны Сцяг?

Устае калгасны вартаўнік:

— Трэба ліць люмініў! Пакуль не позна...

— Які люмініў? Што ты вярзеш?!

— Трэба ліць люмініў, рабіць аэрапланы ды ўцякаць адсюль. Пакуль калгаснікі не працверазелі...

Заўсёды ўспамінаю гэты анекдот, калі чытаю справаздачы лукашэнкаўскай каманды. Іхнія «эканамічныя» развагі. Вось, напрыклад, урывак з навейшай праграмы ўрада: «Свой **адбітак** на эканамічнае становішча **наклалі** неспрыяльныя знешнія і ўнутраныя **фактары**. Яны выклікалі інфляцыйныя працэсы, аказалі адмоўны ўплыў на грашова-крэдытную і валютную сферы, бюджэтную сістэму. Фінансавая нестабільнасць прывяла да неплацяжоў, зніжэння асноўнага капіталу, стратнасці прадпрыемстваў, асабліва сельскагаспадарчай вытворчасці».

Гэта, прынамсі, не сакрэт. Усім вядома, што на нашую эканоміку ўжо гадоў шэсць як наклалі. Больш таго, нам добра вядомыя ўсе імёны, імёны па бацьку і прозвішчы гэтых фактараў. А іхнія адбіткі мы бачым літаральна штодня, ды чуем на кожным кроку неверагодны смурод. Дыягназ правільны, што казаць. Але што рабіць? Дзе выйсце? Што далей? А далей у праграме напісана звыкла, як трызненне: «...**нарошчванне** экспарту тавараў і паслугаў, **развіццё** аграпрамысловага комплексу, **актывізацыя** інвестыцыйнай і інавацыйнай дзейнасці» і г.д.

Якіх тавараў? Якіх паслугаў? У які бок развіваць той аграпрамысловы комплекс, калі ён даўно ўжо ляжыць, як кіт у памідорах? Дзе вы знойдзеце дурняў, якія дадуць грошай на вашае выратаванне ў выглядзе інвестыцыяў?

Няўжо вы, «эканамісты рынкавага сацыялізму», на самой справе верыце, што нешта можаце памяняць да лепшага ў нашай краіне? Яшчэ грошай надрукуеце? Няўжо вам не сорамна дурыць людзям галаву, у той час, калі яны займаюцца рэальнай эканомікай на сваіх сотках, з раніцы да вечара сагнуўшыся ракам, каб не гадалі іхнія дзеці?

Вам, хлопцы, трэба ліць люмініў, пакуль народ не працверазеў. ■

Пакаранне для міністра

Дзмітрый УЛАСАЎ

Савет міністраў абвясціў вымову шэрагу кіраўнікоў міністэрстваў і ведамстваў за «грубае парушэнне выканальніцкай дысцыпліны, якое выявілася ў незабеспячэнні выканання рашэнняў прэзідэнта і ўрада па стабілізацыі цэнаў і тарыфаў, недапушчэнні росту цэнаў і тарыфаў і рэгістрацыі іх без належных эканамічных абгрунтаванняў».

У ліку тых, хто атрымаў спагнанне, — міністр лясной гаспадаркі Валянцін Зорын, першы намеснік міністра архітэктуры і будаўніцтва Анатоль Шаціла, першы намеснік міністра спорту і турызму Генадзь Аляксеенка, намеснік старшыні Дзяржкамітэта па друку Галіна Валчуга, намеснік міністра адукацыі Аляксандр Купцоў, намеснік міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Валерый Новак і віцэ-прэзідэнт канцэрна «Беллегпрам» Анатоль Гураў.

У міністэрствах і ведамствах, чые кіраўнікі атрымалі спагнанні, не выключаюць, што парушэнні нарматыўных актаў маглі мець месца, аднак указваюць на недасканаласць дзеючых падыходаў да фарміравання сістэмы цэнаў і тарыфаў. ■

700 «нелегалаў» за 4 месяцы

Рыгор БУЯН

Такі ўлоў сабралі беларускія памежнікі за апошні час. Пра гэта паведаміў старшыня Дзяржаўнага камітэта памежных войскаў Аляксандр Паўлоўскі.

Фота IREX/ProMedia

Па ягоных словах, значная частка з гэтых 700 «нелегалаў» – гэта мігранты з краінаў Афрыкі і Азіі. А.Паўлоўскі не хавае, што асноўны паток нелегалаў ідзе з Расіі, з якою Беларусь фактычна не мае мяжы. Аднак віны саюзнай дзяржавы старшыня Дзяржкамітэта пагранічных войскаў не бачыць: «Есць такая тэндэнцыя – лічыць, што асноўная плынь нелегальных мігрантаў ідзе з Расіі. Яна не з Расіі – яна проста ідзе праз Расію». Больш за тое, віну за нелегальную міграцыю праз Беларусь А.Паўлоўскі ўскладае на ліберальнае заканадаўства краінаў Захаду, дужа прывабнае для нелегалаў.

Калі ўжо гаворка зайшла пра Захад, то Аляксандр Паўлоўскі выказаў вялікую занепакоенасць жаданнем краінаў Балтыі ўваісці ў NATO. «Калі казаць пра ваенна-палітычныя пагрозы, то іх узровень ніжэйшы, але ён ёсць. Асабліва нас насцярожвае актыўнае развіццё ў краінах Балтыі і ў Польшчы натаўскіх пазіцыяў. Наша дзяржава абвясціла, што з'яўляецца міралюбнай краінай, пагрозы ад Беларусі не ідуць. Тады паўстае пытанне: навошта NATO рухаецца на Усход?» – задаецца рытарычным пытаннем кіраўнік пагранічнага ведамства. Пакуль непасрэднай пагрозы з боку Паўночнаатлантычнага альянса не існуе, то Дзяржкамітэт пагранвойскаў вывучае перасоўванні патэнцыяльнага праціўніка.

Аляксандр Паўлоўскі заявіў таксама, што сёлета за чатыры месяцы канфіскавана каля 20 кілаграмаў наркотыкаў, а на беларускай мяжы затрыманыя 12 міжнародных тэрарыстаў, якіх шукаў «Інтэрпол». ■

Выйдзем на адзіны курс

Аляксей АРЭШКА

Нацыянальны банк спадзяецца, што адзіны курс рубля сфарміруецца ў Беларусі ўжо ў трэцім квартале гэтага года. Пра гэта паведаміў намеснік старшыні праўлення Нацбанка Мікалай Лузгін.

Па ягоных словах, цяпер над гэтым пытаннем займаецца спецыяльная міжведамасная група, якая ў бліжэйшы час завершыць сваю працу. Група разглядае магчымасці выхаду на адзіны курс ва ўзаемасувязі з рознымі макраэканамічнымі паказчыкамі. М.Лузгін зазначыў: «Мы жывем чатыры гады ва ўмовах множнасці курсаў і за гэты час некалькі сказілі нашы эканамічныя адносіны». У выніку, на ягоную думку, проста ўзяць і выйсці сёння на адзіны курс нельга. Узнікне перакос у цэнаўтварэнні і падаткаабкладанні, таму неабходны нейкі «пераходны перыяд».

Варта адзначыць, што пераход да адзінага курсу беларускага рубля з'ўляецца адной з умоваў на перамовах з Цэнтральным банкам Расіі па пытанні ўвядзення адзінай валюты. Апроч таго, увядзення адзінага курсу патрабуюць ад Беларусі і міжнародныя фінансавыя арганізацыі.

Паведамляючы аб выкананні планаў па росце рублёвай грашовай масы, М.Лузгін адзначыў, што на канец красавіка агульны яе аб'ём склаў 360 мільярдаў беларускіх рублёў. У другой палове года, паводле словаў намесніка старшыні Нацбанка, павінна адбыцца запавольванне тэмпаў росту грашовай масы і тэмпаў інфляцыі. ■

Энергазберажэнне – гасі святло!

Наталля КУЛАГІНА

Урад будзе праводзіць жорсткую палітыку ў галіне рэсурсазберажэння і разлікаў за энергарэсурсы. Пра гэта заявіў прэм'ер-міністр Беларусі Уладзімір Ярмошын.

Ніякіх адтэрміновак па выплаце запазычанасцяў за энергарэсурсы для прадпрыемстваў, якія працуюць у рэальным сектары эканомікі, не будзе, заявіў прэм'ер. Выключэнне складае аграрны сектар, які на працягу трох гадоў знаходзіцца ў надзвычайным становішчы.

Паводле словаў У.Ярмошына, урад заўсёды падтрымліваў і будзе падтрымліваць прадпрыемствы, якія пераходзяць на энерга- і рэсурсазберагаючыя тэхналогіі, аднак такіх пакуль няшмат. «Трэба прыводзіць эканоміку свайго прадпрыемства ў той стан, каб аплаціць ужытыя рэсурсы і ў максімальнай ступені эканоміць», — сказаў Уладзімір Ярмошын.

Паводле статыстыкі, на пачатак траўня запазычанасць беларускіх прадпрыемстваў за электра- і цеплаэнергію склала каля 98 мільярдаў рублёў. Кіраўніцтва канцэрна «Белэнерга» працягвае настойваць на адмене адтэрміновак па аплаце запазычанасці спажыўцамі электраэнергіі. ■

Рэзалюцыя не спадабалася

Наталля КУЛАГІНА

Беларускі амбасадар у Чэхіі Уладзімір Бельскі звярнуўся з адкрытым лістом да старшыні камітэта па міжнародных стасунках чэшскага Сената Міхала Жантоўскага.

Як паведаміла прэс-служба грамадскай ініцыятывы Хартыя'97, у лісце выказана абурэнне з прычыны нядаўняга прыняцця Сенатам Чэхіі даволі рэзкай рэзалюцыі па сітуацыі ў Беларусі. Адзначаецца, што «беларускае пасольства атрымала паведамленне аб гэтых слуханнях, дзе не ўказвалася ні даты, ні месца іх правядзення». «Мы накіравалі ў Сенат свайго прадстаўніка, якому нават не далі там слова», — піша У.Бельскі.

Уся дыскусія ў Сенаце, на думку беларускага амбасадара, была «тэндэнцыйная, няпоўная і аднабокая». «Мне хацелася б таксама зазначыць, што ўрады трэціх краінаў і міжнародная супольнасць адпаведна адрэагуюць на ўмяшальніцтва ва ўнутраныя справы незалежнай дзяржавы, а таксама падтрымку палітыкі гвалтоўнага звяржэння законнага ўрада», — гаворыцца ў заканчэнні адкрытага ліста. ■

Што ні год – то крызіс

Сяргей СНЕГІН

У сельскай гаспадарцы Беларусі працягваецца шматгадовы спад. За студзеньтравень 2000 года вытворчасць сельгаспрадукцыі ў краіне зменшылася на 8,5% у параўнанні з аналагічным леташнім перыядам.

Па-ранейшаму зніжаецца пагалоўе жывёлы (буйной рагатай — на 9% да аналагічнага паказчыка 1999 года, свіней — на 4%). Продаж жывёлы і птушкі сельскагаспадарчымі прадпрыемствамі зменшыўся на 9%, вытворчасць малака — на 17%. Рэзка ўзрасла крэдыторская запазычанасць у галіне — з 110,6 мільярда рублёў на 1 студзеня 2000 года да 159,9 мільярда на пачатак красавіка. ■

Распаўсюджанне малярыі не будзе

Ірына МАКАВЕЦКАЯ

У Гомельскую абласную інфекцыйную бальніцу паступіў 12-гадовы хлопчык з дыягназам «малярыя». Ён азербайджанец, але ўжо працяглы час разам з бацькамі нелегальна жыве ў Гомелі. Як высветлілася, сям'я часта наведвае сваіх сваякоў у Азербайджане; апошні раз яны выязджалі туды сёлета ў студзені.

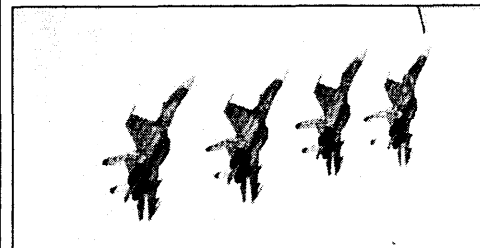
Паводле словаў загадчыцы паразіталагічнага аддзела Гомельскага абласнога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Алены Нараленкавай, у гэтым выпадку можна адназначна сцвярджаць, што заражэнне малярыяй адбылося за межамі Беларусі. У інтэрнаце, дзе жыве гэтая сям'я, праведзены комплекс супрацьэпідэмічных мерапрыемстваў. Усе астатнія члены сям'і хворага хлопчыка – маці, бацька і 14-гадовы брат – знаходзяцца пад назіраннем медыкаў. А.Нараленкава ацэньвае стан хворага як сярэдняй ступені цяжкасці. Яна лічыць, што верагоднасць распаўсюджвання малярыі сярод людзей, з якімі мела кантакты гэтая сям'я, вельмі малая. ■

Пікет з дзіцем на руках

Сяргей МАКСІМОВІЧ

26 траўня рэдактар незарэгістраванай газеты «Рэпортэр» А.Пісальнік правёў на ганку Гродзенскага гарвыканкама пікет, з уласным дзіцем на руках. Яго сыну Якубу няма яшчэ паўтара года. На грудзях пікетчыка вісеў плакат. З тэкста вынікала, што сп. Пісальнік «мусіць жыць на грашовую дапамогу, якую атрымлівае на сына».

Гэта ўжо другі несанкцыяваны пікет, наладжаны А.Пісальнікам. Мінулым разам ён вывеў на пляц перад гарвыканкамам усю сваю рэдакцыю. Пяць чалавек стаялі абвязаныя за шыю адной вяроўкай. Яны былі дастаўленыя ў Ленінскі РАУС горада і пасля гутаркі адпушчаныя. Цяпер сп. Пісальнік запрошаны ў міліцыю на чарговую гутарку. Дарэчы, газета «Рэпортэр» яшчэ ні разу не выходзіла, нават дазволеным для незарэгістраваных выданняў тыражом. ■

Збіваць шары будзем разам

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

На захадзе Саюза Беларусі і Расіі будзе створаная адзіная рэгіянальная сістэма супрацьпаветранай абароны (СПА) з адзіным камандаваннем. Пра гэта заявіў галоўнакамандуючы ваенна-паветранымі сіламі Расіі Анатоль Карнукоў падчас сустрэчы з камандуючым войскамі супрацьпаветранай абароны Беларусі Валерыем Кастэнкам.

Сустрэча камандуючых доўжылася ажно тры дні – з 25 па 27 траўня, яна адбывалася спачатку ў расійскім Калініградзе, а адтуль генералы прыляцелі ў Мінск.

Як паведамілі журналістам А.Карнукоў і В.Кастэнка, на працягу трох дзён яны абмяркоўвалі праблемы, звязаныя з «аб'яднаннем намаганняў па супрацьпаветранай абароне, найперш з боку войскаў СПА Беларусі, Калінінградскага асобага раёна і Маскоўскай ваеннай акругі». Паводле словаў А.Карнукова, у адпаведнасці з рашэннем урадаў і прэзідэнтаў абедзвюх краінаў, «у перспектыве тут будзе створаная адзіная рэгіянальная сістэма СПА з адзіным камандаваннем». Яна ўвойдзе састаўной часткай у адзіную рэгіянальную групоўку войскаў, якую мяркуецца ствараць у пагражаемых перыяд. Цяпер, паведаміў А.Карнукоў, прапрацоўваюцца практычныя пытанні стварэння гэтай сістэмы. ■

Кубак адправіцца ў Мазыр

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

З лікам 2:1 атрымала перамогу мазырская «Славія» над мінскім «Тарпеда-МАЗ» у фінале кубка Беларусі па футболе, які прайшоў у нядзелю на мінскім стадыёне «Дынама». Падтрымаць мазыранаў прыехала досыць вялікая група балельшчыкаў, так што скандзіраванне «Мо-зыр!» было чутно далёка за межамі стадыёна. Цяпер «Славія» дамаглася права ўлетку распачаць удзел у розыгрышы кубка УЕФА разам з «Гомелем». Барысаўскі ж «БАТЭ» паспрабуе сябе ў Лізе чэмпіёнаў.

Яшчэ адной цікавай падрабязнасцю фінала можна лічыць тое, што пасля аб'яўлення дыктара па стадыёне аб тым, што на гульні прысутнічае старшыня Беларускай федэрацыі футбола Рыгор Фёдараў, трыбуны выбухнулі такім свістам, якім не сустракалі нават з'яўленне на трыбунах А.Лукашэнкі. ■

У спякоту загараюцца нават тэлефоны

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Мінулыя выходныя адзначыліся штылем у злачыннасці і памяншэннем колькасці тарфяных пажараў. Затое часцей гарэлі лецішчы і кватэры, у тым ліку з прычыны ўзгарання бытавой тэхнікі. Гэтак у Мінску ў кватэры на вуліцы Мірашнічэнкі загарэўся тэлефон «Русь» з аўтаматычным вызначальнікам нумароў. На гэты раз тэлефон-памочнік аказаў дрэнную паслугу – выгарэла амаль уся кватэра. Не перажыў спякоту на выхадныя і тэлевізар «Рубін» з 15-гадовым стажам – ягонае ўзгаранне таксама прывяло да пажару ў адной мінскай кватэры. Магчыма быў звязаны з высокай тэмпературай паветра і пажар лецішча ў Дражні – сярод згарэўшых рэштак дачы знойдзенае цела гаспадара. Відаць, ратаваўся ад спякоты з дапамогай алкаголю.

Што ж тычыцца пажараў тарфянікаў, якія праследвалі нашую краіну ў траўні, то яны, паводле дадзеных міністэрства па надзвычайных сітуацыях, ішлі на спад. У суботу–нядзелю было зафіксавана 12 ачагоў пажараў агульнай плошчай 87 гектараў, тады як два тыдні таму гарэлі 300–400 гектараў тарфянікаў. Тушэнню пажараў на балотах спрыялі два фактары – дружная праца 18 тысяч супрацоўнікаў міністэрства з 5 тысячамі адзінак тэхнікі і дажджы, што пачаліся а другой палове траўня. Але калі лета будзе спякотным, як травень, то ніякай тэхнікі не хопіць. У дыме ад лясных і тарфяных пажараў можа апынуцца ўся краіна, кажуць пажарныя.

Дарэчы, у мінулую суботу быў зафіксаваны своеасаблівы рэкорд – ніводнай кватэрнай кражы за ўвесь дзень, і толькі некалькі ў нядзелю. Ледзь не ўтрая было менш і іншых злачынстваў. Міліцыя тлумачыць гэты рэкорд проста – «дамушнікі» ды іншыя злодзеі таксама любяць адпачыць на свежым паветры. ■

Дыялогу канец?

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Менавіта гэтая сумесь яскрава праяўлялася падчас «дыялога». Практычна ўсе ягоныя ўдзельнікі прыходзілі туды, каб публічна прадэманстраваць сябе і сваю арганізацыю – і толькі.

Тым не менш, сёе-тое было зроблена. Былі створаныя шэсць «экспертных групаў», якія выпрацоўвалі прапановы па паляпшэнні тых ці іншых аспектаў жыцця краіны. Самай галоўнай групай – па ўдасканальванні Выбарчага кодэкса – былі зацверджаныя прапановы ажно па 16 артыкулах ВК. У прыватнасці, 56 экспертаў групы прапанавалі пакінуць адну трэць складу выбарчых камісіяў для прадстаўнікоў палітычных партыяў і аб'яднанняў, пашырыць правы назіральнікаў, скасаваць «датэрміновыя выбары», стварыць для палітычных партыяў і грамадскіх аб'яднанняў больш магчымасцяў вылучаць кандыдатаў, а галоўнае – знізіць мінімальны парог удзелу выбаршчыкаў у абранні дэпутатаў у ніжнюю палату парламента з 50% да 25%.

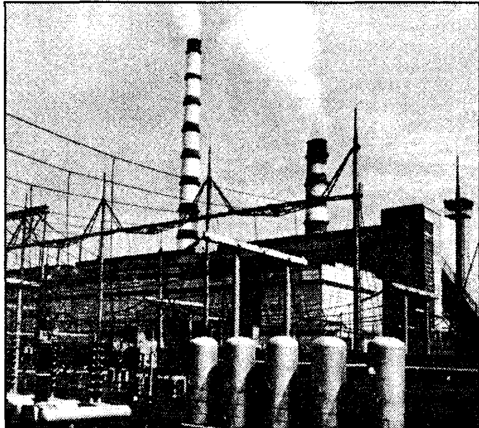
Усе ўдзельнікі «дыялога» ўхвалілі прапановы экспертаў і параілі ўнесці іх на разгляд Нацыянальнага сходу. Аднак, па словах дэпутата НС Анатоля Красуцкага, які таксама браў удзел у «дыялогу», папраўкі паступяць у парламент не раней за сустрэчу А.Лукашэнкі з «дыялагантамі». Такім чынам, кожная папраўка атрымае права на існаванне толькі пасля высокага зацвярджэння «самаго». Пасля гэтага «дыялог» ужо не спатрэбіцца. Хоць, канешне, ён яшчэ зможа пэўны час аганізаваць.

Цікава, што намеснік кіраўніка рабочай групы прэзідэнцкі памочнік Сяргей Посахаў сцвярджае, быццам бы ў будучыні «дыялог» можа працягнуць існаванне – у якасці тэставай групы, на якой будуць «адпрацоўвацца» новыя дэкрэты і законы. ■

Бярозаўскую ДРЭС аддадуць расіянам?

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

Бярозаўская дзяржаўная раённая электрастанцыя, што ў Белаазёрску Брэсцкай вобласці, можа перайсці ва ўласнасць Расіі.

Энергетычная каменная выспа сярод некранутых балотаў Палесся была заснаваная яшчэ ў 50-х гадах, каб бясконца выпальваць тарфяныя залежы і мець, як гэта ўяўлялася ў Маскве, дармавую электрычнасць для сацыялістычных пераўтварэнняў на поўдні Беларусі. Аднак экалагічныя пралікі выкрыліся, як толькі ненажэрныя катлы пачалі праглынаць эшалоны высушанай торфавай крошкі, пераўтвараючы наваколле ў пустыню.

Між тым, каэфіцыент карыснай дзейнасці энергаблокаў апынуўся вельмі далёкім ад разліковага – бо будаўнікам давялося цягнуць за 50 кіламетраў ад чыгуначнай магістралі аднакалейку і пераводзіць станцыю на паліўны мазут. Тым не менш, Бярозаўская ДРЭС стала адной з самых магутных у Беларусі – у 1968 годзе з усёй выпрацаванай у Беларусі электраэнергіі на яе долю прыйшлося 41,5%.

Цяпер станцыя ў Белаазёрску працуе на паліве расійскага «Газпрама». 1 тысяча кубаметраў газу каштуе для беларускіх энергетыкаў 69 долараў (49 долараў – уласна таварны кошт, а яшчэ 20 долараў – за транспарціроўку). Бярозаўская ДРЭС мусіць прадаваць уласную прадукцыю па 3,26 долара за 100 кілават. Гэта самы высокі кошт электраэнергіі на прасторы ад Урала да Варшавы. Таму ў Белаазёрску заглушаныя 4 турбіны з 6. Насамрэч працуе толькі адна – бо другая знаходзіцца ў рэжыме «аварыйнай падстрахоўкі». З-за прастою Бярозаўскай ДРЭС Беларусь мусіць набываць электраэнергію за мяжой – у Расіі і Літве. Канцэрн «Белэнерга» накіроўвае частку сваіх прыбыткаў на датацыі ў Белаазёрск, дзе 1.100 чалавек атрымліваюць у сярэднім па 75 тысяч рублёў штомесяц.

У мінулую пятніцу А.Лукашэнка наведаў Бярозаўскую ДРЭС. Здавалася б, што магло так зацікавіць А.Лукашэнку ў Белаазёрску? Але нагадаем, што 1 сакавіка ў Брэсце прайшлі перамовы прадстаўнічай дэлегацыі акцыянернага таварыства «Адзіная энергасістэма Расіі» (РАО «ЕЭС»), энергетычных кампаніяў Германіі і Польшчы і канцэрна «Белэнерга». Вядома, што расійскіх энергетыкаў вельмі цікавіць беларуская нерухомасць – бо няма ніякіх гарантыяў, што Беларусь пакрые шматмільённую запазычанасць за спажытую электраэнергію валютай.

Як сцвярджаюць эксперты, Бярозаўская ДРЭС вартая набыцця – пры дапамозе сучасных тэхналогіяў можна рэанімаваць турбіны старога тыпу і вырабляць вельмі танную электраэнергію. Настолькі танную, што па сваёй цане яна нават можа канкураваць з электраэнергіяй атамных станцыяў. Але Беларусь не можа сабе дазволіць рэканструкцыю Бярозаўскай ДРЭС – адна дадатковая ўстаноўка на турбіну вытворчасці чэшскага канцэрна «Шкода» каштуе 35 мільёнаў долараў. Па словах тэхнічных спецыялістаў, дастаткова набыць дзве такія ўстаноўкі, каб кошт электраэнергіі з Белаазёрска знізіўся з 3,26 да 1 долара за 100 кілават. На такіх умовах яе гатовыя набываць Польшча, Чэхія і Германія.

РАО «ЕЭС» абяцае сваё пасярэдніцтва ў атрыманні тэхнічнага крэдыту ад Чэхіі. Яно нават абяцае прадаставіць уласныя фінансавыя гарантыі вяртання гэтага крэдыту. Аднак узамен расіяне патрабуюць акцыянаваць Бярозаўскую ДРЭС і прэтэндуюць на важкі пакет акцыяў.

Цяпер А.Лукашэнка мусіць прыняць прынцыповае рашэнне – ці згодны ён аддаць іншай дзяржаве, няхай сабе і саюзніцы, частку беларускай нацыянальнай энергасістэмы. ■

Апазіцыя яшчэ спадзяецца

Рыгор БУЯН

Нягледзячы на поўны правал «дыялога грамадска-палітычных сілаў», аб'яднаная дэмакратычная апазіцыя збіраецца ўсё ж працягваць кансультацыі з уладай.

26 траўня Кансультатыўны савет партыяў (КСАПП) утварыў чатыры экспертныя групы, якія мусяць працягваць кансультацыі з урадавым бокам. Мэтай гэтага працэсу абвяшчаецца праведзенне свабодных дэмакратычных выбараў у парламент гэтай восенню. Найперш Кансультатыўны савет пацвердзіў паўнамоцтвы дзвюх групаў, створаных яшчэ летась, – па доступе апазіцыі да СМІ (кіраўнік – Міхаіл Пастухоў) і па пытаннях усталявання клімату даверу (Алесь Бяляцкі). КСАПП раздзяліў заканадаўчую экспертную групу на дзве часткі: першая на чале з Міхаілам Плiскам працягне працу па змяненні Выбарчага кодэкса, другая, узначаліць якую даручана Мечыславу Грыбу, мае працаваць над паўнамоцтвамі і функцыямі парламента.

Рашэнне працягваць кансультацыі з уладамі далося апазіцыі няпроста. Напачатку прадстаўнік БСДГ Віктар Алампіеў заявіў пра неабходнасць зрабіць перапынак у кансультацыях да 1 чэрвеня, і калі да гэтага часу ўлада не выканае патрабаванні апазіцыі пра доступ да дзяржаўных СМІ ды іншыя, то кансультацыі трэба спыніць зусім. Намеснік старшыні Кансерватыўна-хрысціянскай партыі БНФ Сяргей Папкоў заявіў, што кансультацыі з урадавым бокам прыносяць толькі шкоду, што ўлада не збіраецца ні да каго прыслухоўвацца, і заявіў, што з гэтага моманту КХП-БНФ не ўдзельнічае больш у абмеркаванні і галасаванні па пытаннях «псеўдаперамоўнага працэсу». ■

ИЗВЕЩЕНИЕ

04002280179

Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа

Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
За подписку на газету «Наша СВАБОДА» с ______ по ______ 2000г.				
			Пеня	
			Всего	

Кассир

Плательщик

Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа

Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
За подписку на газету «Наша СВАБОДА» с ______ по ______ 2000г.				
			Пеня	
			Всего	

КВИТАНЦИЯ

Кассир

Плательщик

«Черный» металл

Беларусь – удобное место для переработки металлолома в доллары

Наталья РАДИНА

На днях белорусские спецслужбы прекратили деятельность подпольного литейного цеха, который принадлежал производственно-коммерческому предприятию «ТРД».

Подпольное производство находилось недалеко от Минска. На его складах было обнаружено более 80 тонн цветного и черного металла с приблизительной оценочной стоимостью в 30.000 долларов.

Фирма «ТРД» была зарегистрирована в Минске в 1998 году и, согласно выданной лицензии, занималась литейным производством в Минском, Смолевичском и Дзержинском районах. Лицензии на сбор цветного и черного металла это литейное «ТРД» не имело, что, однако, не помешало ему создать широкую подпольную сеть поставщиков и скупщиков металла. Механизм заготовки металла был прост: поставщики или сборщики тащили металл с родных заводов, цыгане собирали его по деревням, обворовывали пустующие дачи и везли это добро скупщикам, которые и поставляли сырье на «фирму».

Любопытно, что среди «сборщиков» цветного лома было немало людей, работающих в официальной системе заготовок вторичного сырья. Так, один из таких «заготовителей» ежегодно сдавал государству по 18-20 кг, в то время как для своих настоящих «хозяев» заготовил более 30 тонн лома.

Подпольный литейный цех имел шесть складов, на которых и находились все некогда вынесенные и украденные сборщиками: фабричные отливки, высоковольтные кабели, тросы, всевозможные металлические таблички, дачные «сетки». Не обошлось и без памятников вождей мирового пролетариата. К присутствию обломков бронзового Ленина в куче лома контрразведчики отнеслись довольно спокойно, а вот, когда там обнаружился маленький бюст Феликса Эдмундовича ... С таким надругательством над своим патроном контрразведчики смириться не могли, и теперь спасенный от переплавки бюст Дзержинского живет новой жизнью в одном из кабинетов КГБ РБ.

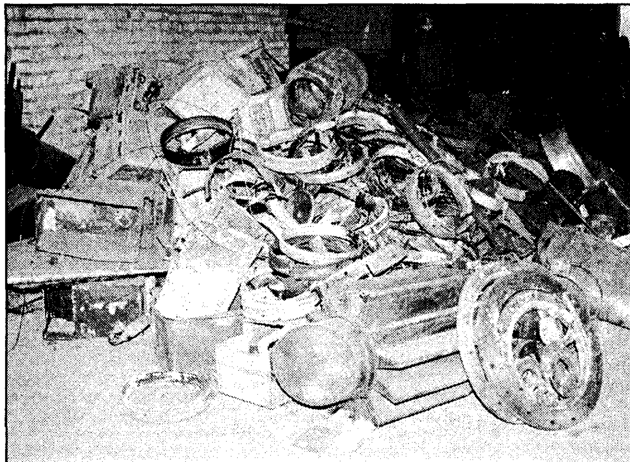
«ТРД» переплавляла металл на двух производственных базах. Согласно поддельным документам, фирма занималась литейным производством по договоренности с Россией, откуда ей якобы поставлялось сырье. Переплавленный в бруски металл, естественно, в Россию не возвращался, а в качестве «российского товара» беспрепятственно шел из Беларуси (страны транзита для российской продукции) на Запад. В конце концов нелегальное происхождение брусков выдало себя отсутствием положенной маркировки и фирменного знака производителя, что и привело к неприятностям как фирмы, так и ее работающего контингента.

На каждой производственной базе работало по 15 человек. Среди подпольных литейщиков было немало людей, имевших высшее образование. Все – молодые ребята от 24 до 30 лет. Самый старший в команде – сороколетний Сергей М. – занимался нелегким литейным делом, имея в кармане три диплома. В свое время он закончил Высшую партийную школу, Политехническую академию и философско-экономический факультет БГУ. «Этими профессиями я не могу заработать на нормальную жизнь себе и семье...», – объяснил он свой переход в мастеровые.

Конечным пунктом транспортировки продукции были страны Балтии и Германия. Ежемесячно фирма отправляла на Запад 2 машины по 20 тонн отливок цветного и черного металла.

Сегодня фирма «ТРД» обвиняется в безлицензионной деятельности, что чревато лишением свободы до 2 лет. По нашим законам уголовное дело по контрабанде металла возбуждается, если границу пересекает груз стоимостью в 2 тысячи минимальных зарплат. И вот здесь начинаются главные недоразумения. Государственный монополист «Белцветмет» оценил тонну цветного металла в 52 тысячи рублей (примерно 52 доллара). В то время как на «черном» рынке тонна металла стоит от 400 до 600 долларов. Поэтому даже при самом дорогом раскладе 20-тонная фура, по оценкам «Белцветмета», никогда не перейдет опасного рубежа в 2.000 минимальных заработных плат. Хотя реальная стоимость этой фуры несравнимо больше... Поэтому в подобных ситуациях таможенники и спецслужбы не могут возбудить уголовное дело по статьям о контрабанде, а лишь, руководствуясь президентскими декретами №14 и №15, конфисковывают товар.

В такой ситуации руководство фирмы будет привлекаться к суду только за безлицензионную деятельность. И как сообщили корреспонденту НАШАЙ СВАБОДЫ в КГБ, глава фирмы «ТРД» – подставное лицо, за его спиной стоит известная им преступная группировка, которая вот уже 7 лет занимается контрабандой, открывая через подставных лиц многочисленные фирмы. Привлечь преступников к ответственности невозможно, так как юридически они нигде не «засвечены», и никто из подставных руководителей фирм-контрабандистов никогда не выдает истинного «хозяина», боясь за свою жизнь и жизнь близких. Никто не хочет гибнуть за металл. ■

АДУКАЦЫЯ

У БДУ «новы» рэктар

Кірэй МАНУЙЛАЎ

На мінулым тыдні ў Беларускім дзяржаўным універсітэце была дэмакратыя. На паседжанні вышэйшага калегіяльнага органа гэтай навучальнай установы – Аб'яднанай рады БДУ – адбылiся выбары на пасаду рэктара.

З большага ўсё выглядала як спектакль таму, што, згодна з прэзідэнцкім указам, рэктар БДУ прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад яе Лукашэнкам, мае, дарэчы, міністэрскі статус і ўваходзіць у склад Савета міністраў. Ужо болей трох гадоў ім ёсць Аляксандр Казулін. Але цяпер Казуліну, відаць, захацелася быць не проста лукашэнкаўскім прызначэнцам, а абрацца праз дэмакратычную працэдуру ўласна універсітэцкім калектывам. Дзеля гэтага летась у снежні Вучоная рада БДУ выпрацавала палажэнне аб тым, што рэктар «абіраецца Аб'яднанай радай Белдзяржуніверсітэта з далейшым прадстаўленнем ягонай кандыдатуры на зацвярджэнне прэзідэнту Рэспублікі Беларусь». З тэрмінам паўнамоцтваў на 5 гадоў.

Кандыдатура Казуліна, вылучаная амаль усімі універсітэцкімі структурамі, была на таемным галасаванні адзінай. На яе фармальным абмеркаванні выступоўцы выключна хвалілі працу дзеючага рэктара, а прысутны на паседжанні Замяталін, звяртаючы ўвагу на высакародную дэмакратычнасць казулінскага ўчынку, сказаў, што ён на месцы Казуліна, паколькі і так ёсць адмысловы загад Лукашэнкі, на такія выбары не пайшоў бы. У выніку Аляксандра Казуліна перaабралі рэктарам амаль аднагалосна. А на гэтым тыдні, як чакаецца, ён будзе зацверджаны на пасадзе Лукашэнкам. Сумнявацца ў тым не даводзіцца. Як сказаў рэктар БДУ ў сваёй прамове перад галасаваннем, «універсітэту пашанцавала, што ў нас такі прэзідэнт». Па-другое, беларускае ўладнае кіраўніцтва ўважае Казуліна за выдатнага гаспадарніка. Між іншым, такая кіраўніча-гаспадарніцкая дзейнасць на карысць універсітэта і забяспечыла безальтэрнатыўнасць кандыдатуры Казуліна на выбарах рэктара.

У БДУ на сёння навучаецца 16 тысяч студэнтаў, з іх 12 тысяч на стацыянары. Пастаянна ўдасканальваецца агульная матэрыяльная і навукова-тэхнічная база. Калі ў 1996 годзе на балансе БДУ знаходзілася 59, то зараз 116 будынкаў. За гэтыя гады рашэннямі ўрада і Управы справамі Лукашэнкі было перададзена 80.000 кв.метраў плошчы. Універсітэт мае 10 гектараў на возеры Нарач і выкупіў спальны корпус тамтэйшага дома адпачынку. Завяршаецца капітальны рамонт інтэрнатаў БДУ. Выкладчыкі і супрацоўнікі універсітэта маюць самыя высокія заробкі ў сферы вышэйшай адукацыі, пры тым, што сярэдняя вучэбная нагрузка скарацілася на сто гадзінаў. Кіраўніцтва універсітэта арганізавала для іх долевае будаўніцтва двух дамоў.

Да таго ж за Казуліным штогод адчыняюцца новыя факультэты і кафедры; нягледзячы на адсутнасць афіцыйных дачыненняў Беларусі з Радай Еўропы, дасягнутая дамоўленасць аб адкрыцці ў БДУ інфармацыйнага пункта гэтай арганізацыі; каманда КВЗ БДУ стала чэмпіёнам клуба КВЗ. А ва ўнутраным дворыку за дужа кароткі тэрмін быў узведзены, без пераболынвання, проста шыкоўны будынак рэктарата. У тым жа дворыку ў спецыяльным вальеры гадуюцца ваверкі.

Далейшыя планы ў Казуліна таксама немалыя. Мяркуецца, што БДУ разгорнецца гэтак, што праз 5 гадоў на тэрыторыі паміж плошчай Незалежнасці і чыгуначным вакзалам застануцца толькі карпусы універсітэта ды гарвыканкам. У прыватнасці, вуліцу Ленінградскую плануецца пераназваць у Студэнцкую. Пры БДУ з'явяцца свае шпіталь, музей універсітэта і мадэрнізаваная бібліятэка на 900 чытацкіх месцаў, 300 з якіх будуць камп'ютарызаванымі. Прычым карыстацца ёй змогуць не толькі студэнты універсітэта, але і ўсе ахвотныя. А ўжо ў гэтую восень выйдзе ў эфір радыё БДУ, не забудуцца і пра ўласную газету.

Аднак падобных выгодаў, а як вынік, аднясення іх да заслугаў рэктара не надарылася б, каб улады не надалі БДУ статус самай што ні на ёсць прыярытэтнай і галоўнай навучальнай установы ў краіне. Напрыклад, універсітэт вызвалены ад мытных збораў і падаткаў у бюджэт і ў дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды, акрамя адлічэнняў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва. Да таго, у адрозненне ад астатніх ВНУ, Белдзяржуніверсітэт мае прывілею браць плату за навучанне не паводле курсу Нацбанка, а па курсу «чорнага» рынку. А гэта значная даходная дабаўка да бюджэтнага фінансавання. Таму пераважна БДУ ва універсітэт сапраўды сусветнага ўзроўню падаецца цалкам натуральным і рэальным.

Але разам з тым улады не знаходзяць грошай на стварэнне Беларускага нацыянальнага універсітэта з беларускамоўнай адукацыяй. Маўляў, у якасці нацыянальнага універсітэта якраз БДУ як след і выглядае. Хоць у рэальнасці змест шыльды са словам «дзяржаўны», а тым больш «беларускі» амаль зусім не выяўляецца. Узвядзенне ва універсітэцкім дворыку помнікаў Гусоўскаму і Скарыну – не больш, чымсці дэкаратыўнае беларускасная аздабленне, а беларуская мова ў БДУ прысутнічае, прычым часткова, адно што на гуманітарных факультэтах. Згаданае паседжанне эліты ВНУ таксама прайшло выключна па-расійску. Вось таму, мабыць, у такой сітуацыі абрэвіятура БДУ гучыць куды менеей недарэчна, чымсці поўная назва – Беларускі дзяржаўны універсітэт. ■

КАНФЛІКТ

Ксяндза гоняць з Беларусі

Вольга АНЦЫПОВІЧ

Не пазней за чацвер, 1 чэрвеня, ксёндз Збігнеў Кароляк мусіць пакінуць тэрыторыю Беларусі. Так вырашылі брэсцкія ўлады.

Польскі грамадзянін Збігнеў Кароляк, ксёндз касцёла Узвіжання Святога Крыжа, што ў Брэсце, чатыры гады не мог дамагчыся ад беларускага камітэта па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў працягнення ягонай рэгістрацыі як святара. Цяпер з-за адсутнасці рэгістрацыі ён абвінавачваецца ў незаконным знаходжанні і вядзенні рэлігійнай дзейнасці на тэрыторыі Беларусі. Па словах начальніка аддзела міліцыі Ленінскага раёна Брэста Аркадзя Касцючыца, на тэрыторыі якога знаходзіцца касцёл, калі ксёндз не пакіне Беларусь да 1 чэрвеня, ён будзе прымусова выдвараны з краіны.

Спробы выдварэння Збігнева Кароляка з Брэста вяліся даўно, але заўважна актывізаваліся пасля прызначэння на пасаду старшыні Брэсцкага аблвыканкама Васіля Далгалёва. 18 сакавіка З.Кароляк быў затрыманы непасрэдна ў касцёле. Тады яго абавязалі пакінуць Беларусь да 14 сакавіка. Пазней была прызначаная новая дата – 20 траўня.

Прыхаджане касцёла, абвясціўшы тры месяцы таму пра свой намер бараніць З.Кароляка ад дэпартацыі, пачалі пікетаваць аблвыканкам з патрабаваннем перагляду рашэння аб выдварэнні ксяндза з Беларусі. Кіраўніцтва аблвыканкама выходзіць да пікетоўшчыкаў адмовілася, але паведаміла пра згоду кардынала Казіміра Свёнтэка пасадзейнічаць у дэпартацыі З.Кароляка – гэтая згода нібыта была атрыманая падчас сустрэчы кардынала з віцэ-прэм'ерам Уладзімірам Замяталіным. Тым не менш, звязаўшыся з кардыналам К.Свёнтэкам, прыхаджане даведаліся, што ніякіх абяцанняў наконт ад'езда З.Кароляка той не даваў. Каментаваць гэтую сітуацыю журналістам адмаўляюцца і кардынал Казімір Свёнтэк, і сам Збігнеў Кароляк. ■

Их души уходят на небо

Никитенко Ольга

Белицкая Ксения

Рак Елена

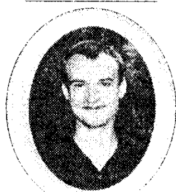

Насонова Елена

Ткачева Елена

Тимошкова Ольга

Новаковская Алевтина

Корнеенкова Анастасия

Чикунов Сергей

Арех Виктория

Филиппова Елена

Жевжик Ольга

Вишневская Алена

Савко Анастасия

Карпеко Жанна

Шилова Анна

Мороз Татьяна

Бибило Марина

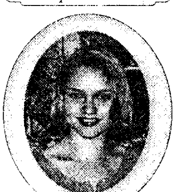

Бельская Анастасия

Жолобова Юлия

Коваленок Александр

Гаганова Ольга

Кострицкий Александр

Бобрикова Ольга

Поджарая Мария

Бурец Андрей

Конашенок Марина

Хитрун Лилиана

Саладкевич Сергей

Корзун Дмитрий

Орел Ольга

Кашицкая Татьяна

Бречко Анна

Говен Владимир

Шайко Александр

Пальвинская Ольга

Романовская Татьяна

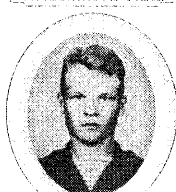

Шкурдзе Людмила

Лобан Светлана

Колковская Анна

Русакович Инесса

Мельникова Алла

Рябоконь Геннадий

Зеленкевич Игорь

Шевелева Ирина

Зуевская Марина

Кислов Василий

Водопьянова Матрена

Инькова Мария

Янцова Елена

Кулак Андрей

Мядель Павел

Плакса Ольга

Они погибли 30 мая 1999 года на Немиге. Фотоснимки воспроизводятся по книге «Трагедия на Немиге», подготовленной Правозащитным центром «Весна»

Одна жизнь из 53

Немига – сиротство родителей

Леночка Насонова с другом. Один из последних снимков перед трагической смертью

В роковой вечер 30 мая 1999 г. в переходе станции метро «Немига» могли оказаться и мы с вами, читатель. Для этого вовсе не обязательно было идти на «праздник», организованный на пр.Машерова. Можно было возвращаться из церкви, идти к друзьям, спешить домой. И войти в переход в роковое время. Как те 53 человека, жизнь которых там оборвалась...

Что чувствуют теперь их родные, что они вспоминают и как несут на сердце боль утраты – все это стало содержанием документальной книги «Трагедия на Немиге». О презентации этого издания в литературном музее Максима Богдановича НАША СВАБОДА писала в прошлом номере. Книга повествует о всех жертвах трагедии. Одна из глав посвящена Леночке Насоновой, 1982 года рождения, ученице школы №191 г.Минска.

Рассказывают **Тамара Ивановна** и **Сергей Иванович Насоновы** — родители Леночки.

Сергей Иванович: Раньше я открывал дверь в квартиру, а из детской комнаты раздавался нежный голосок: «Папа, привет». А теперь я не могу даже заходить в квартиру, потому что боюсь. Сейчас я захожу в квартиру, и сразу такое чувство, будто падаю в пропасть. Это невозможно объяснить словами.

Тамара Ивановна: Лене часто снилась бабушка, которая уже умерла. Она воспитывала Леночку, научила её писать и читать (Лена научилась этому очень рано). Бабушка её очень любила. И вот в последнее время Лене стала сниться бабушка. Я Лене говорила: «Пойди в церковь, поставь свечку за бабушку».

Сергей Иванович: Церковь на Военном кладбище находилась близко к нашему дому, и мы однажды приходили с Леной в эту церковь. Когда Лене начали сниться страшные сны и она начала чего-то бояться, то мы пошли втроем и заказали поминальную службу по бабушке. И всё на этом как бы и закончилось. Но мы с женой не знали, что после этого Лена ездила со своей подругой на это кладбище часто. Позже подруга Лены рассказывала, что Лена ходила на Военное кладбище и говорила ей: «Ой, как мне здесь нравится. Я бы хотела быть похороненной на этом кладбище, и чтобы рядом была маленькая церквушка». Разве семнадцатилетней девочке время думать о смерти и говорить об этом? Ей бы думать о учебе, о поклонниках. Но всё же, почему-то у неё возникали эти мысли...

У Леночки было много подруг. Дверь в квартиру не закрывалась, потому что у Лены были постоянно какие-то дела. И я даже однажды, немного разозлившись на неё, сказал: «Лена, ну сколько можно ходить туда-сюда?» А теперь просто не передать словами, как этого не хватает. Сейчас думаешь, пусть бы эту дверь и разбили, лишь бы дочь была рядом. Нам её так не хватает. А с Лешей (братом) иной раз они ругались, выясняли свои отношения. Я, бывало, подойду и спрошу: «Выяснили отношения или нет?», а Лена отвечает: «Папа, всё нормально». Лена с Лешей очень любили друг друга, а если даже и ссорились, то тут же и мирились. В квартире всегда было шумно, играла музыка, а теперь приходишь в квартиру – в доме гробовая тишина. Лёша не хочет находиться в квартире, он постоянно куда-то уходит. Ему здесь страшно. Да и мы когда приходим с работы, то не хотим ничего делать. В квартире ужасная пустота.

Тамара Ивановна: 30 мая я проснулась очень рано, приготовила детям завтрак, но Лена с Лёшей еще спали. Я прилегла и задремала. Мне приснился кошмар, будто я ослепла, я даже проснулась от собственного крика. Я сразу позвонила своей маме и спросила: всё ли у них в порядке. Мама ответила: всё в порядке. Мне даже в голову не могло прийти, что беда может случиться с моими детьми.

Днем Лена заканчивала учить билеты по белорусской литературе. Она говорит: «Ой, я так замёрзла». А я говорю: «Пойдём погуляем». Гуляли так долго, как никогда (как будто прощались). Сходили в лес, потом пошли в магазин за мороженым, но нам не хватило. Потом опять пошли гулять, зашли в другой магазин, купили мороженое. Когда пришли домой, то выяснилось, что я забыла ключи от квартиры. И я сказала Лене, что будем тут сидеть хоть до вечера (ведь это было воскресенье), пока не приедет папа. А Лена говорит: «Я пойду брата найду». Может, если бы мы сидели на этой скамейке и она никуда бы не пошла, то...

Лена вернулась и говорит: «Я выучила всё!» Я говорю: «Раз всё выучила, сходи погуляй. Лена позвонила Леше (своему другу), и через пять минут он пришёл. Они собрались и ушли. Я долго смотрела им вслед. Они были такие красивые и счастливые. Я вышла на балкон, думаю, увижу их еще на остановке, но больше не увидела...

И вот что помнится: утром того дня жарко было на улице. Я сказала сыну: «Давай полъем деревья у подъезда. Я буду подавать воду из квартиры (мы живем на первом этаже), а ты поливай». И тут Лена говорит, что вечером будет дождь. Я ей в ответ: «Ленка, ведь дождь – это жизнь!» А она сказала: «Мама, если бы ты знала, как я не хочу дождя!» Как будто предчувствовала, что этот дождь окажется для нее смертельным...

Сергей Иванович: Года два назад, в подъезде нашего дома, Лена нарисовала на стенах огромные и очень красивые рисунки. Лена с подругой ни у кого не спрашивали разрешения рисовать на стенах. Я вышел из квартиры и увидел, что они рисуют. В этот момент по лестнице поднимался мужчина, и он сказал: «Знаете, мне нравится». Потом и все соседи говорили, что купят им краски, пусть они разрисуют подъезд, а то было блёкло, а теперь в подъезде ярко и красиво. А сейчас эти рисунки поблекли, да и молодежь их поцарапала и испортила.

Тамара Ивановна: Лена погибла влюблённой, влюблённой в Лёшу (с которым она пошла на этот праздник). И в тот момент, когда Ленка погибла, я была совершенно спокойна. Лёша приехал после случившейся трагедии домой и сказал своему отцу, что Ленка погибла (он видел Лену уже мертвой). Тогда его родители прибежали к нам и говорят: «Вы не переживайте, чудо бывает, может быть её спасли». И мы поехали искать Ленку. Мы целую ночь искали, но так и не нашли. Только на следующий день в двенадцать часов дня мы разыскали Лену... уже мертвой. Я на пару часов отправила Лену погулять... Я ей тогда сказала: «Лена, сходи погуляй». И – навеки...

Сергей Иванович: Не могу понять, почему никто не виноват в том, что произошло?! Ведь этот праздник не был организован, собрали такое большое количество людей, а организации никакой. Я считаю, что они понимали, что основная масса людей двинется в ближайший переход метро. Почему же милиция его не перекрыла? Ведь это их работа – обеспечить безопасность людей. Генерал Тарлецкий в своем интервью говорил, что они не могли перекрыть вход в метро, так как трагедия произошла в переходе, и что он не ощущает никакой вины за трагедию. Но ведь толпа шла в метро, а им навстречу выходили люди из метро. Из метро выходила Настя Бельская, моя студентка, она проходила у меня практику. Получилось два потока – Настя тогда выходила из метро, а Лена входила в метро, и эти два потока людей столкнулись. Если бы милиция перекрыла переход, то люди бы не погибли. Настя Бельская была на празднике со своей подругой Юлей. Настя – погибла, а её подруга Юля осталась жива. И вот что рассказала Юля. На неё сверху упал какой-то мужчина, и это её и спасло. Она осталась как бы внутри, а новые слои клались уже сверху. А Настю доставили в 4-ю больницу ещё живой, но в больнице она умерла...

Тамара Ивановна: Когда мы были на Московском кладбище, то там разговаривали с девочками, которые оказались тогда в переходе. И они говорили нам, что они понимали и осознавали, что наступали на людей, но ничего не могли сделать для того, чтобы остановиться. Но что касается Лены, то она не упала. Лена стояла ровно, её просто сильно сдавили. У Лены не было внешних повреждений. Парень Лены, который был с ней в переходе, говорил, что всё продолжалось минуты четыре. Леша всё происходившее испытал на себе, но ему удалось придти в сознание, а Лене нет... Леша говорил нам: «Меня сильно сдавили. Я пытался дышать, но у меня плохо получалось. Затем потерял сознание».

Родители Лёши позвонили нам, хотя до случившегося мы с ними не общались. Они пришли на кладбище. Я стала спрашивать у Лёши, что и как там произошло. Лёша говорит: «Я и Лена сидели на бордюре, вначале начался дождь, мы еще сидели, но потом с неба посыпался град и больно бил по голове. Мы с Леной пошли в метро. Шли мы медленно, не бежали». Сзади толпа начала давить. Лена и Леша шли обнявшись. Толпа так давила, что их разъединили, и Лена оказалась на одну ступеньку ниже Леши. Лена погибла на шестой ступеньке сверху... И как потом сказал Леша, что если бы у Лены были повыше каблуки (она пошла в обуви вообще без каблуков), то осталась бы жива. Леша еще помнил, как Лена кричала, что ей нечем дышать. Когда к Леше вернулось сознание, он увидел, что ОМОН поднимал людей из этой огромной кучи. Лена лежала. Он и еще какой-то мальчик вытащили её. Он сделал Лене искусственное дыхание и массаж сердца, но увы... И когда Лёша понёс Лену на руках в одну из карет скорой медицинской помощи, там ему ответили, что пострадавших, находящихся в таком состоянии, мы не берём. Во второй машине скорой помощи Лёше тоже отказали. И когда основную часть из тех, кто остался в живых, уже развезли, Лену взяли лишь в третью машину скорой помощи. Лёше не разрешили ехать с ними. К тому моменту Лена уже была мертва...

Сергей Иванович: Я не смог с первого раза опознать тело Лены в морге. Вроде бы она... Я отошёл немного назад, чтобы посмотреть, вижу кажется Ленка. Затем я перевожу взгляд на туфли (на глазах навернулись слёзы и уже очень трудно было что-то разглядеть, я видел лишь силуэт). А когда отошёл подальше и глянул на туфли, то видел, что туфли не её. Я вздохнул с облегчением, что это не моя Леночка. И мы сразу ушли. Пена с кровью. Около рта. Так было у всех, кто там лежал..

Сергей Иванович: Когда солдаты разгружали машину со страшным грузом, я стоял сбоку машины. Я увидел двоих людей с фотоаппаратом. Они начали фотографировать разгрузку. И тут к ним подскочили работники правоохранительных органов, отвели за машину, и я услышал звуки разбивающихся предметов. Как я понял, скорее всего были разбиты фотоаппараты. Мне тогда не было никакого дела до происходившего там. Эта разгрузка тел останется в моей памяти до конца дней. Память про тот ужас, который я тогда увидел. Было впечатление, что разгружают не тела людей, а хлам. В той машине было 12 человек. Их буквально выбрасывали из машины. Подкатывали кушетку, на которой были пятна чужой крови, и бросали на нее очередное тело. Капли крови разбрызгивались и попадали на меня. Меня и так всего трясло, видя эту картину, я вообще стоял в шоке.

Тамара Ивановна: Незадолго до этого мы купили Лене платье на выпускной вечер. Синий велюр шёл ей, у неё были светлые волосы, голубые глаза, хорошая фигурка. Солнце светило яркое, и Лена была так прекрасна в этом платье. Подошла к папе, похвасталась... Мы думали: какое украшение купить ей к платью, но я тогда сказала Лене: «Подожди, придёт время, мы и подберём тебе украшение». Лена только покрутилась перед зеркалом, но так ни разу и не надела это платье. Ей не пришлось побыть на выпускном балу... А мы с мужем, чтобы не видеть нарядных, прекрасных девочек — Лениных ровесниц, на время выпускного уехали из города. Потому что среди этих девчонок должна была быть и наша Ленка...

Накануне Старого Нового года (в 1999 году) Лена гадала. Она ушла на всю ночь к своей подружке (в квартиру напротив нас), и там они гадали. Когда Лена вернулась, я спросила у неё: «Ну, что ты себе нагадала?». А Лена говорит: «Мама, я себе нагадала веночек, мне воском веночек вылился». А я говорю в шутку: «Лена, я тебе дам веночек, сначала институт, потом веночек». Я подумала, что веночек к свадьбе. А оказалось, вот к чему этот веночек. У Лены вся могила была в цветах и в венках... А Света рассказала потом, что Лена шутила со смертью. Они писали бумажки со словами: институт, любовь, замужество, а Лена (единственная из них всех) написала на бумажке слово: **смерть**. Они брали спичку, она там плавала, и когда гадала Лена, то спичка всё время подплывала к бумажке со словом смерть. Тогда Лена заменила эту бумажку пустой, но спичка стала подплывать к этой пустой бумажке...

Сергей Иванович: Вспоминается: идешь по деревне с Леной, срываешь ей лилии, сплетаешь из них ожерелье и вешаешь ей на шею. Идешь и говоришь ей: «Иди сама, своими ножками». Стоит перед глазами это давнее, а сейчас бы нес и нес на своих руках...

Тамара Ивановна: У мужа и у меня в родне Лена была единственной девочкой, остальные мальчишки. И вся родня (бабушки, дедушки) безумно любили Лёнку. Мы все души в ней не чаяли, а бабушка даже собрала и отдала Лене приданое и мне сказала, чтобы я не смела его трогать, потому что оно принадлежит Лене. А через две недели Лены не стало. А сейчас мне хочется верить, что Лена где-то над нами, и что ей там хорошо...

Подготовила Полина СТЕПАНЕНКО

Ангелы держат свиток с именами жертв трагедии на Немиге. Эскизное предложение памятника. Художник В.Федорова

Размышления «Перед лавкой ювелира»

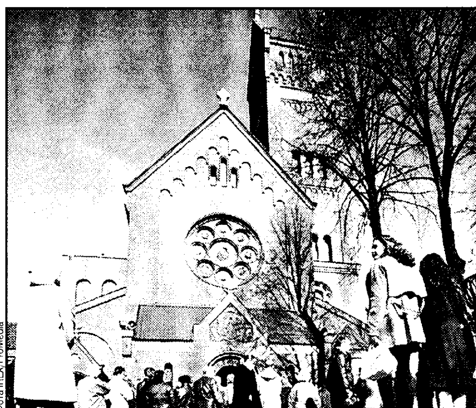
Неизвестная пьеса известного человека

Татьяна НОВИКОВА

23 мая на театральной сцене минского костела святых Симона и Елены (Красный костел) состоялась премьера пьесы «Перед лавкой ювелира». Режиссер-постановщик – Игорь Блинков, художник – Виктория Сахончик. Вход на премьеру был свободным. Своим появлением в Минске она обязана Польскому Институту, который приурочил ее к 80-летию Папы Иоанна Павла II. Текст этой пьесы был написан самим Каролем Войтылой и опубликован в краковском ежемесячнике «Знак» еще в 1960 году.

Сам автор охарактеризовал ее как «размышления о таинстве брака, порой переходящие в драму». По словам режиссера, в этой пьесе отсутствуют привычные «земные приметы», внешние театральные эффекты приглушены, но проблема любви, брака и одиночества показаны крупным планом.

Папа Иоанн Павел II известен как персона деятельная, влиятельная и интеллектуальная. Осенью 1998 в Минске о нем узнали как о драматурге. Известный режиссер Кшиштоф Занусси привез сюда свой фильм «Брат нашего Бога», поставленный по сценарию, буквальной основой которого стал текст пьесы ксендза Кароля Войтылы, которую тот написал еще в 40-х годах. Фильм получился сложным для восприятия, поскольку Занусси старался передать психологизм и драматургию авторского текста. Герой фильма, талантливый преуспевающий художник, размышляет о вере. Он задается вопросом об отношении веры и разума. Можно ли уверовать через разум? Это вопрос философского, теологического плана, но в то же время так или иначе задевает обыкновенного человека.

Фота IREX/ProMedia

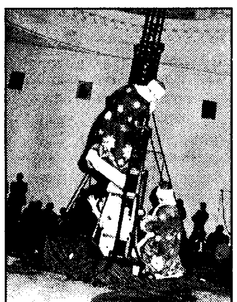
Нужно сказать, что фильм лишен позитивизма, привычного для верующего человека, несмотря на, казалось бы, позитивную развязку – герой посвящает себя служению бедным и разрешает свой внутренний конфликт. Вопрос, тем не менее, остается. Зритель продолжает размышлять долгое время спустя. Эта пьеса Кароля Войтылы произвела впечатление своей философской глубиной и человеческим размером. Верующий человек, как убежден автор, должен вопрошать, сомневаться, искать свой путь к Богу.

Пьеса «Перед лавкой ювелира» задает в такой же степени серьезный и, казалось бы, вечный вопрос. Автор постановки Игорь Блинков в свое время был студентом Кшиштофа Занусси. Как говорит он сам, ему хотелось поступить с текстом пьесы так же, как это сделал Занусси. Ученику известного режиссера, тем не менее, пришлось поработать над сценарием. Блинков сократил текст, выделив, на его взгляд, основную мысль или тему. Режиссер утверждает, что официальный ангажемент сыграл в его выборе не главную роль. Он взялся за пьесу, поскольку тема ему показалась близкой и действительно человеческой.

Спектакль получился предельно минималистичным. Герои, он и она, размышляют о своем чувстве. У драмы опять спокойный и положительный финал. Вопрос, тем не менее, повисает в воздухе. Развязка не снимает двухчасового напряжения и того драматизма, который имманентен самому вопросу – «Быть или не быть (вместе)?», «Что есть любовь?» Мне кажется, что все это очень серьезно. Предаваться таким размышлениям может себе позволить действительно верующий и талантливый человек. ■

«Ёлку У» – спектакль, зроблены за тыдзень

Сумесная бута-акцыя «Ёлка У» мінскага тэатра пластычнага гратэска «Жэст», этнарок-гурта «Плато» і Тэатра юнага гледача – без перабольшвання, сапраўдная тэатральная адкрыццё гэтага года і, бадай, ці не самае лепшае, што з'явілася ў авангарднай беларускай культуры за апошнія некалькі гадоў.

Спектакль не проста глядзіцца, а надзвычайна здзіўляе і шакіруе. Вось што расказвае пра пастаноўку гэтага бута-відовішча і пра «Жэст» ягоны адначасова дырэктар, рэжысёр і акцёр Вячаслаў Іназемцаў.

– Вячаслаў, па вялікім рахунку, ваш тэатр стаў больш-менш знаным менавіта праз «Ёлку У». Я быў, напрыклад, здзіўлены, як даведаўся, што «Жэст» існуе аж з 1980 года. Няўжо ўвесь гэты час авангардавалі ў падполлі?

– Проста мы існавалі ў гэтак званых ірваных рытмах, а нашыя спектаклі па традыцыйных тэатральных мерках у пракаце жылі нядоўга. У сярэднім адзін сезон. Вось і былі мы заўсёды шырока вядомыя ў вузкіх колах.

– Карацей, «Жэст» – тэатр камерны, элітарны?

– Ну так, пэўны элемент элітарнасці ёсць. Але паколькі нашыя спектаклі маюць вялікі працэнт клаунады, буфанады, камічнага, выглядаюць дастаткова відовішчна і ярка, то гэта трохі элітарнасці здымае. На «Ёлку У» нават прыводзілі дзяцей, яны былі проста шчаслівыя ад Дзедаў Марозаў.

– Частае абнаўленне рэпертуару, паказ спектакля адносна кароткі тэрмін – у прынцыпе, еўрапейская тэатральная практыка з'яўляецца менавіта такой...

– Там спектакль робіцца на кароткі час, але паказваецца пры гэтым дужа інтэнсіўна. Можа нават кожны дзень. Потым новыя артыстычныя кантракты. Іншыя праекты.

– Значыць, у вас прычыны кароткажыхарства спектакля іншыя?

– Нехта сыходзіў альбо хварэў, нехта зацяжарваў. Да гэтага дадавалася праблема пракату. «Жэст» – так званы свабодны тэатр, недзяржаўны. Хоць, па сутнасці, у Беларусі свабодных тэатраў няма. Больш-менш сюды можна аднесці «Хрыстафор» і Малы тэатр. Мы, напрыклад, пры ўсім тым лічымся самадзейным тэатрам пра Доме культуры «Інтэграла», знаходзімся на прафсаюзным фінансаванні.

– А якое стаўленне да вас мінкультуры?

– Ну, нас ведаюць.

– Я чаму запытаўся: на нядаўнім арт-фестывалі «Менская вясна» прагучала думка, што тое, што робяць нашыя акадэмічныя традыцыйныя тэатры, перастае быць таварам у свеце. Маўляў, трэба стварыць нешта такое, чым можна было б тую ж Еўропу здзівіць. Здавалася б, міністэрства культуры павінна турбавацца тым, як падобным чынам рэпрэзентаваць беларускі тэатр за мяжой. У тым ліку «Ёлкай У»...

– Там думаюць, мабыць, пра іншыя рэчы, чым пра тое, як прадставіць беларускі тэатр. Натуральна, мастацтва павінна здзіўляць. Але, у прынцыпе, у свеце ёсць розныя базары і розныя пакупнікі. Напрыклад, балет як класічная якасць заўжды будзе запатрабаваным таварам. Што да драматычных тэатраў, то тут ёсць немалыя праблемы. Бо іх з-за груваcткасці цяжка вывозіць, а з-за мовы цяжка разумець. Да таго ў параўнанні з тым, што ставіцца на фестывалях у Авіньёне ці Эдынбургу, нашыя тэатры, за некаторымі выключэннямі, сапраўды з'яўляюцца архаікай.

– Вы эксперыментуеце і шукаеце новых формаў прынцыпова, са свядомым уяўленнем, што робіце штосьці альтэрнатыўнае традыцыйнаму мастацтву ці не?

– Трохі ёсць, але гэта не глузданы і не валявы працэс: калі вы так, то я буду весь гэтак. Тое, што мы робім, для мяне натуральна. Галоўны крытэрый – «што падабаецца нам самім».

– Значыць, не можа быць у вас і нейкай сэнсавай зададзенасці для гледача. Яму пакідаецца поўнае права інтэпрэтаваць тое, што вы паказваеце, як заўгодна?

– Няважна, як глядач усё зразумее. Ён можа наогул нічога не зразумець. Мастацтва, мінаючы рацыю, у першую чаргу ўздзейнічае на сферу эмоцыяў. Галоўнае ў мастацтве – эмацыйны шэраг, а формы ўздзеяння могуць быць самыя розныя.

– У вас пераважна праз пластыку цела?

– Так, таму мы і заняліся бута. Цела не існуе асобна ад прасторы, іншых целаў, унутранага свету асобы. Усё ўзаемапераплятае і абдымае гледача энергетычнымі хвалямі. На гэтым, у прынцыпе, трымаецца ўвесь тэатр. Але ў нас менавіта ў такім ракурсе працуюць вельмі мала.

– А як вы выйшлі на танец бута?

– Першы раз сутыкнуліся з выканаўцамі бута ў Нямеччыне ў 1995. Дарэчы, у Еўропе гэты японскі танец раззнаёміўся/развіваецца з 80-ых гадоў: японцы выступаюць, еўрапейцы вучацца. Папрактыкаваліся ў бута ў Варшаве, майстэрні танцоўшчыцы Юміко Ёшыока. Адкрыццяў было багата, але разам з тым зразумелі, што са шмат чым мы ўжо знаёмыя. Справа ў тым, што проста ў нас не быў уласны трэнінг пад назовам «танец зьвяроў», заснаваны на таксама ўсходняй, кітайскай, сістэме Ў-сін. Сам бута – гэта рытуальны плаўны танец памінання мёртвых, зносінаў з душамі нябожчыкаў. Падобнае ёсць ва ўсіх культурах. «Бу» азначае танец, «та» – таптанне на месцы. Што ж да ўласна «Ёлкі У», то зрабілі мы яе ў гэтым лютым прыкладна за тыдзень...

– Як гэта?

– Засвоіўшы пластычную тэхніку да межавага ўзроўню, пры знаходцы энергетычна цікавай прасторы бута-акцыю можна зладзіць за 2-3 дні. Такую самакаштоўную прастору мы і знайшлі – ёлачная зала ТЮГа з іржавай арматурынай.

– Даводзілася чуць некалькі трактовак літары «У» ў назве спектакля. Як яна з'явілася насамрэч?

– Да «Ёлкі У» мы прыйшлі праз звычайную тэму раніцьнікаў, у якіх калісьці ўсе ўдзельнічалі. І праз захапленне эстэтыкай і філасофіяй абэрыўтаў, Хармсам, Увядзенскім. Спачатку мы нават хацелі ўзяць назву «Ёлка ў Івановых» па адной з п'есаў Увядзенскага. Але паколькі спектакль створаны не на канве п'есы, то проста пакінулі «Ёлка ў...» Потым назва трансфармавалася ў «Ёлку У». Так і візуальна, і фанетычна цікавей, як быццам у ёлкі ёсць імя.

– Калі можна будзе пабачыць «Ёлку У» наступным разам?

– Не раней як увосень. А ў жніўні, дарэчы, мы збіраемся на фестываль вулічных тэатраў, што пройдзе ў расійскім Кузнецку. Гэта будзе адборачны тур па СНД да міжнароднай тэатральнай алімпіяды 2001 года ў Маскве. Калі, натуральна, знойдуцца грошы на паездку. Пакуль міністэрства культуры і Мінгарвыканкам у гэтым нам адмаўляюць.

– Застаецца толькі пажадаць вам усё ж адшукаць сродкі на гэтае падарожжа. ■

Гутарыў Кірэй МАНУЙЛАЎ

ВАКАЦЫІ

У замак прыйдуць валанцёры і рыцары

Гэтым летам у правядзенні раскопак і добраўладкаванні схілаў Навагрудскага замка будзе аказваць Міжнародны валанцёрскі лагер. Валанцёраў плануюць прыцягнуць і да простых работаў на рэстаўрацыі Мірскага замка. Лагер будзе дзейнічаць з 4 па 26 ліпеня, яго арганізатарам выступае рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Беларуская Асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА» (БелАЮ).

Міжнародны валанцёрскі лагер ажыццяўляецца ў рамках праекта – «Замкі Беларусі», мэты якога – стварэнне ўмоваў для ўдзелу маладых людзей у адраджэнні помнікаў беларускай архітэктуры, а таксама набыццё дадатковых ведаў па менеджменту, канфліктолагіі, нацыянальнай культуры.

Удзельнікамі лагера стануць вучні і студэнты вучэбных устаноў Беларусі, а таксама замежныя студэнты, якія цікавяцца культурнай спадчынай рэспублікі, хочуць авалодаць навыкамі напісання і рэалізацыі ўласных праектаў, набыць веды па мадэляванні і праектаванні дзейнасці маладзёжнага аб'яднання. Мяркуецца, што валанцёраў будзе 60 чалавек, гэта маладыя людзі ўзростам ад 18 да 25 гадоў.

Праца валанцёрскага лагера завершыцца правядзеннем пленэра «Замкі Беларусі вачамі сучаснікаў», дзе ўдзельнікі змогуць прадставіць свае карціны, тэатральныя выступленні, канцэртную праграму, прысвечаныя старажытнай архітэктуры Беларусі.

Валанцёрам, здаецца, пашанцуе патрапіць і на рыцарскі турнір у Навагрудскім замку, які плануецца на канец чэрвеня. Па папярэдніх звестках, турнір збярэ каля 500 удзельнікаў з розных рыцарскіх клубаў некалькіх краінаў. Праграма турніру ўключае «асаду» Навагрудскага замка рыцарскімі аддзеламі і адбіццё штурму абаронцамі. ■

КІНО

«Армія выратавання» збірае поўныя залы

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Фільм беларускага рэжысёра Югена Краўцова «Армія выратавання», здымкі якога завяршыліся ў гэтым годзе, можна было пабачыць мінулым тыднем у сталічным кінатэатры «Цэнтральны». І тут адміністрацыю гэтай старэйшай кіназалы краіны чакала поўная сенсацыя. На ўсе сеансы(!) квіткі было не набыць ужо за пятнаццаць хвілінаў да пачатку дэманстрацыі кінастужкі.

Такую папулярнасць карціны, на здымкі якой не былі пакладзеныя вялікія грошы, як, прыкладам, на «Момант ісціны» Міхаіла Пташука, патлумачыць можа толькі надзвычай удала і актыўна праведзеная рэкламная кампанія. Апошнія два тыдні найбольш цікавыя ўрыўкі з фільма круціліся як па восьмым канале, так і па дзяржаўным беларускім канале.

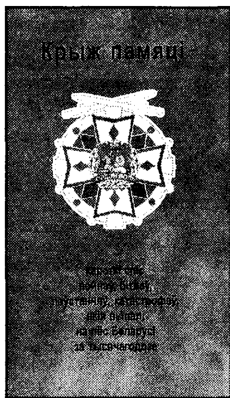
Жанр карціны – камедыя, са стаўшым апошнім часам модным у постсавецкім кіно гумарам на тэму тупасці айчынных міліцыянтаў, вайскоўцаў і розных чыноў. Ва ўсіх галоўных ролях зняліся звыклыя беларускім гледачам персанажы перадачаў «Банка коміксаў», «Офісныя гісторыі». У фінансаванні карціны прысутнічаюць некалькі расійскіх актораў, і частка грошай таксама прыйшла з Расіі, таму ў цітрах фільм пазначаны як зроблены ўсходнім суседам. Гэта досыць крыўдна, бо рэальна ўсю працу па яго стварэнні зрабілі беларусы, і шанс у хуткім часе зноў зняць нейкую стужку, якая будзе збіраць у Мінску гледачоў не менш, чым «Тытанік» Джэймса Камеруна ці «Сібірскі цырульнік» Мікіты Міхалкова. ■

КНІГАРНЯ

Трагічная канва нашай гісторыі

Павел ЖАЎНА

Крыж памяці. Кароткі спіс войнаў, паўстанняў, рэпрэсіяў, катастрофаў, якія выпалі на лёс Беларусі за тысячагоддзе. Мн., Лекцыя, 2000.

Зразумела, што жыццё народа шырэйшае за рэчышча войнаў ды катастрофаў. Нечаста паўстаюць супраць уціску людзі, не пры кожнай уладзе па іншадумцах пракатваецца бязлітаснае кола рэпрэсіяў. І ў самыя цяжкія гадзіны людзі заводзяць сем'і, нараджаюць дзяцей, будуюцца, гандлююць, моляцца ў бажніцах, мастакі малююць, сяляне аруць, бедныя мараць пра сацыяльную справядлівасць, палітыкі імкнуцца да ўлады. Так было, і так будзе.

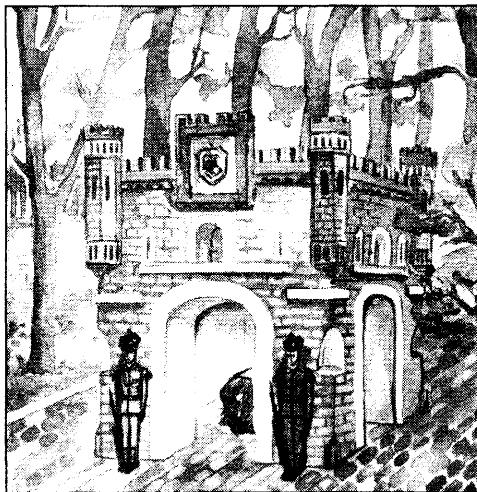
Храналогія, якую прапанаваў увазе чытача пісьменнік Кастусь Тарасаў, прасочвае нашую тысячагадовую гісторыю скрозь прызму самых драматычных для лёсу народа падзеяў – войны, бітвы, сутычкі, разбуральныя катастрофы, вынішчальныя карныя акцыі. Усё гэта можна акрэсліць як сферу, у якой дух народа супрацьстаіць вынішчэнню і разбурэнню краіны і нацыі. Да месца сказаць: «Крыж памяці» не абмінуў і тыя войны, паходы, набегі, дзе заваёўнікамі і спусташальнікамі выступалі нашыя продкі. Такі быў дух сярэднявечча, калі складаліся дзяржавы і панаваў закон сілы, дух гвалтоўнага засваення прасторы, падпарадкавання сілай слабога суседа. У сукупнасці гэтакіх фактаў больш праясняецца, з якога збегу ці чарады абставінаў вынікаюць падзеі, якія потым набываюць сімвалічны змест лёсавырашальных, прыкладам Крэўская ці Люблінская уніі, скасаванне дзеяння Статута ВКЛ у 1840 годзе, Слуцкае ўзброенае паўстанне, лінгвацыдная рэформа 1933 года. У разглядзе гісторыі пад ваенным ракурсам робяцца больш відочнымі сапраўдныя прычыны, скажам, заняпаду Полацкага княства ці доўгачасовай гістарычнай цені, якая паўтара стагоддзя закрывала невядомасцю Мінск пасля шэрагу спусташальных паходаў на яго, здзейсненых паўднёвымі і паўночнымі суседзямі. Так званы «залаты век» (16-е стагоддзе), аздоблены кнігадрукаваннем, адкрыццём Віленскага універсітэта, калегіумаў, Рэнесансавай архітэктурай, думкай, талерантнасцю, стварэннем Статута, на старонках «Крыжа памяці» адзначаны 70 запісамі пра шматгадовыя войны, крывавыя бітвы, алогі замкаў, спаленні гарадоў і мястэчак, вынішчэнне насельніцтва. А ўсяго ў «кароткім спісе» каля 1.000 гэтакіх бясспрэчна трагічных датаў, бо за кожнай стаяць страты людзей, слёзы ўдоваў і сіротаў. Яны як канва, паверх якой вышытыя культурныя, тэхнічныя, палітычныя дасягненні.

Адкрываецца кніга падзеямі легендарных часоў, а завяршаецца тым, што добра нам вядомае – Чарнобыльскай катастрофай і трагедыяй 30 траўня 1999 года на Нямізе.

Кожная старонка выдання праілюстраваная эскізнымі прапановамі помнікаў, якія, на думку аўтара, маюць стаяць на нашай зямлі ў памяць ці ў гонар пэўных асобаў ці падзеяў. Усе эскізы носяць характар ідэі і не прэтэндуюць на вырашанасць мастацкага вобраза. Падаецца вельмі своечасовай прапанова пра неабходнасць месца у Мінску Магілу Невядомага салдата. На задняй старонцы вокладкі прапаноўваецца варыянт такога мемарыяла. Даўно мусіла наша дзяржава наставіць помнікі і дзецямвязням канцлагераў, і 1,5 мільёну ўдоваў Беларусі, якія выгадавалі пасляваеннае пакаленне...

Кніга будзе цікавая ўсім аматарам беларускай мінуўшчыны, яе могуць выкарыстоўваць настаўнікі гісторыі, студэнты і вучні.

Падрабязную інфармацыю пра выданне можна атрымаць у сядзібе Таварыства беларускай мовы, па тэл. 284-85-11. ■

Эскіз Магілы Невядомага салдата ў Мінску

Косово: Конституционный вымысел

В Косово сталкиваются интересы Запада, России и Китая. Они разные, как у лебедя, рака и щуки

Джонатан ШЕЛЛ

Спустя год после окончания войны НАТО в Косово перемены видны везде – восстанавливаются дома, открываются магазины в первых этажах разрушенных зданий, возобновляется культурная и интеллектуальная жизнь в Приштине. Только в одной области – политике – существует серьезная преграда позитивным изменениям. Причиной политической неразберихи в Косово служит, отчасти, дилетантство местных политических партий, но в основном это результат противоречий Резолюции ООН 1244, служащей своего рода конституцией в Косово.

В этом документе указано, что Косово является субьектом «суверенитета» в отношении к «Федеративной Республике Югославия». Далее говорится, что миссия ООН в Косово (*UNMIK*) обязана обеспечить «реальное самоуправление в Косово, основываясь на принципах суверенитета и территориальной целостности Федеративной Республики Югославия». Принимая к сведению, что это была Югославия Слободана Милошевича (Милошевича – военного преступника), страна, которая прибегла к геноциду албанского населения в Косово, данное условие равносильно тому, что указывать кому-то прыгнуть как можно выше вверх, имея при этом в виду, что ноги должны остаться на земле.

Директива, принятая в интересах стран, недвусмысленно относящихся к борьбе за независимость на своей собственной территории (Россия и Чечня, Китай и Тибет), противоречит здравому смыслу. Геноцид отрицает суверенитет.

UNMIK не была образована для выполнения приказов Слободана Милошевича, и миссия этим не занимается. Однако, противоречие в сердце Резолюции 1244 препятствует администрации в Косово. Задумаемся, к примеру, о приватизации экономики, в прошлом работающей по социалистической схеме. Согласно Конституции Югославии 1974 г., в эти дни в пересмотренной форме, временно используемой *UNMIK*, промышленность является собственностью парламента. В реальности, в Косово нет парламента, в то время, как в Югославии (значит, Сербии) он есть. Фонды от приватизации в Косово, теоретически, должны идти в Сербию. *UNMIK* навряд ли пошлет деньги Милошевичу, хотя «благодаря» директиве деньги также не могут поступить в распоряжение косовского парламента.

В результате: легальный крах. Комментирует эту ситуацию Айри Бегу, глава Банка оплат и трансакций и член совета *UNMIK* по экономической политике: « Сейчас нам нужен правовой орган, способный решать государственные вопросы, в частности – установить правила для инвестиций».

Такой орган не предусмотрен Резолюцией 1244. Косово – это что-то совершенно новое, это государство без правительства, управляемое интернационально. В Косово царит сплошная импровизация. Те, кто импровизирует, к сожалению, не только *UNMIK*, но и преступники, международные и местные, упивающиеся легальным вакуумом. Они специализируются на наркотиках, контрабанде, а также (последнее новшевство) на торговле женщинами.

В октябре этого года будут проведены местные выборы. Каковыми будут сильные стороны, знания и опыт, ресурсы руководителей, которых выберут? Какими бы ни были правила, импровизируемые *UNMIK*, им будет недоставать законности, что явилось бы неотъемлемой частью конституции Косово.

Миссия в Косово будет успешной только тогда, когда реальная политическая сила придет в действие. Тогда и *UNMIK* получит возможность действовать увереннее, создавая экономические и политические структуры. Тем не менее, согласно Резолюции 1244, *UNMIK* не имеет права написать конституцию для Косово. Россия, Китай и другие члены Совета Безопасности скорее всего будут против этого. Могут ли жители Косово сами написать конституцию? Может быть.

Предположить, не значит утверждать, что так произойдет. Остается неясным, насколько местные партии являются приверженными демократии. Политическое насилие буйствует с момента начала войны – не только против сербов, но и против нейтрально настроенных. Как следствие войны, Армия Освобождения Косово односторонне получила власть во многих городах. ООН приветствовала эти самозванные структуры. Охотно ли АОК откажется от управления, если демократическое движение не выступит на их стороне? Ответ остается туманным.

Положительный исход в решении этих проблем будет иметь важное значение, и не только для Косово. Вся кампания послужит примером удачной международной миссии в предотвращении человеческой катастрофы. Неудача бросит тень на подобные миссии в будущем. Госпожа Некибе Килменди (одна из руководителей Отдела юстиции в Косово), чей муж и сын погибли в начале конфликта, придерживается такой точки зрения: «Нам не нужно просить разрешения у Совета Безопасности стать государством. Существуют другие пути. В какой-то мере все будет зависеть от того, признают ли нас окружающие государства. Основываясь на данных последнего анализа, самоуправление не может появиться, опираясь на международные директивы. Самоуправление в самих людях. Это наше». ■

P. S.

НОУ-ХАУ

БПСМ получил свой «Титаник»

Наталья РАДИНА

Белорусский патриотический союз молодежи приступил к созданию Республиканского центра экологического оздоровления и просвещения молодежи на озере Нарочь. Эта инициатива БПСМ, как впрочем и многие остальные, осуществляется довольно оригинальным образом. Первым шагом к молодежному «оздоровлению и просвещению» стало открытие дискотеки и ресторана на 230 мест на нарочанском теплоходе.

Собственно, идея активного отдыха «на воде» не принадлежит БПСМ. Ресторан там «плавал» не один год под охраной ОМОНа, и клиенты нарочанских санаториев прозвали его «Титаником», всей душой желая ему участи печально известного лайнера. Дело в том, что дискотеки на теплоходе гремели ежедневно до 3 часов ночи, и курсирующий с таким грохотом по озеру «Титаник» — не самое светлое воспоминание у отдыхающих на Нарочи.

Вход только на «палубу» этого корабля прошлым летом стоил более 2 долларов, этим летом билет вряд ли будет дешевле, а может и дороже. Новые хозяева обещают молодым скидки, но, видимо, как всегда, с условием, что молодой – член БПСМ. До недавнего времени плавучий ресторан славился особым контингентом – бритоголовыми молодцами, приезжающими сюда «оттянуться», и вряд ли они собираются сменить место дислокации. Правда, одно другому не мешает.

Каким образом теплоход достался БПСМ, догадаться не трудно. Он принадлежит закрытому акционерному обществу «Нарочь», соучредителем которого является управление делами президента. Отсюда вывод: Лукашенко заботиться о своей молодежи.

Кроме ресторана и дискотеки, БПСМ открыл на Нарочи новые спортивные площадки и пункт проката катеров и мотоциклов.

Как бы не была хороша идея, в благие намерения БПСМ верится с трудом. Привлечь молодых своим уставом БПСМ не может и потому со времен своего основания привлекал молодежь в свои шеренги многочисленными льготами при поступлении, при распределении на работу, предлагал бесплатный вход на дискотеки подросткам. Вот и сейчас БПСМ приготовил приманку для молодежи, которая уже мечется в поисках места летнего отдыха.

Но нарочанская курортная зона стала слишком дорогой для обычного белоруса. Продукты питания и спиртные напитки в зоне отдыха в несколько раз дороже, комната на сутки стоит 4-5 долларов (для сравнения сегодня в Сочи комната стоит 3,5 доллара в сутки), «лежак» на пляже и тот стоит полдоллара. Поэтому «Центр экологического оздоровления и просвещения» имеет только одну перспективу: развлекаться на Нарочи будут «верхи» БПСМ. И, разумеется, какое-то количество (для прикрытия) молодых людей будет действительно «экологически оздоровляться и просвещаться» по путевкам за счет прибыли от дискотек и теплоходов-ресторанов или какой-либо другой хозяйственной деятельности, связанной с освоением рыбных и лесных угодий Национального парка «Нарочанский». ■

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) Заказ 1777 Нумар падпісаны ў друк 29/05/2000 (15:00) Наклад – 8.910